

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 4

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiema üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnanjuhtimisest.

SISUKORD

Lk 2–5

ARTIKLID

- Alar Sistok. Üleminek keskkonnanjuhtimissüsteemi standardile ISO 14001:2004
- Reigo Lehtla. OSELCA projekt ekvaatoril
- Harri Moora. Euroopa keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) juurutamine väikeettevõtetes
- Toomas Ideon. Eesti-Hollandi keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) juurutamise projekti jätkumine

Lk 4

ISO 14001 statistika

Lk 5

TRÜKISED

Pakenditeatmik, SEI-Tallinn

Lk 6

- Mis tehtud, mis teoksil

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon
Pk 160
10502 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

Tere, lugupeetud lugejad!

EKJA 2005. aasta esimese teabelehega soovime kõigile EKJA liikmetele ja keskkonnanjuhtimishuvilistele edukat uut aastat!

EKJA järjekorras neljandas teabelehes antakse ülevaade uuenenud ISO 14001 standardist, mille Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon andis välja möödunud aasta 15. novembril. Eestis on 15. jaanuari 2005 seisuga ISO 14001 standardi kohaselt sertifitseeritud juba 111 ettevõtet. Loodetavasti tõlgitakse selle uus, 2004. aasta versioon eesti keelde lähiajal. Keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamine on Eesti ettevõtete seas võitnud üha enam populaarsust. Lisaks ISO 14001 kohasele keskkonnanjuhtimissüsteemile tutvustatakse jätkuvalt ka Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS), mis oma olemuselt on väga sarnane ISO 14001 standardis nõutavaga, kuid mille rakendanud ettevõtetele/organisatsioonidele hakatakse lähitulevikus tegema riigipoolseid soodustusi keskkonnaga seotud tegevuse puhul. EMAS-i tutvustamiseks ja keskkonnanjuhtimissüsteemide rakendamise edendamise poliitika ja strateegia loomiseks viib keskkonnaministeerium koostöös Hollandi ja kohalike partneritega läbi projekti Keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) juurutamine Eestis. Samas alustati 2005. aasta alguses Säästva Eesti Instituudi juhtimisel EMAS Easy projekti, mille eesmärk on tutvustada ja rakendada EMAS-i väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes/orga-

nisatsioonides. Seega on 2005. aastal huvitatud ettevõtetel mitmeid võimalusi EMAS-iga lähemat tutvust teha ja ka projektides osaleda.

Ekvaatorile on jõudnud Eesti Energia vedamisel läbiviidav Eesti jaoks oluline projekt OSELCA. Põlevkivielekttrienergia olelusringi hindamise tulemused on sisuliselt kasutatavad enamiku Eestis toodetavate toodete/teenuste olelusringi hindamisel.

Jäätmetemaatika, eriti pakendijäätmetega seonduv pälvib Eesti ühiskonnas üha enam tähelepanu. Käesolev teabeleht tutvustab äsja trükist ilmunud teatmikku, mis annab ülevaate pakendijäätmetest õigusaktidest ja neist tulenevatest nõuetest.

2004. aasta detsembris pani ameti maha Rahvusvahelise Keskkonnanjuhtimise Organisatsiooni asutaja, kauaaegne juht ja toetaja dr Georg Winter. Uueks juhatajaks sai Ludwig Karg, endine Saksa Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni (B.A.U.M.) tegevjuht. EKJA tänab dr Georg Winterit ning soovib edu uuele juhatajale.

EKJA liikmetele annan teada, et EKJA üldkoosolek toimub 31. märtsil. Ootan kõiki osalema.

**Lugupidamisega,
Valdur Lahtvee
EKJA juhatuse esimees**

ÜLEMINEK KESKKONNITUHTIMISSÜSTEEMI STANDARDILE ISO 14001:2004

Alar Sistok, BVQI juhtaudiitor ja koolitusjuht

Käesoleva artikli eesmärk on anda ülevaade keskkonnajuhtimissüsteemi ISO 14001:1996 sertifikaati omavate ettevõtete üleminekust standardi uuele versioonil (ISO 14001:2004).

ISO tehnilisel komiteel TC207 kulus neli aastat aruteludele, vaidlustele ja kokkulepetele, enne kui valmis keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 uus versioon. 15. novembril 2004 aastal võeti vastu standard ISO 14001:2004. Standardi uus versioon ei tähenda põhimõttelisi muutusi ISO 14001-le tuginevas keskkonnajuhtimissüsteemis, kuid on muutusi, millel võib mõne ettevõtte puhul olla oluline mõju. Käesolev artikkel ei kirjelda kõiki standardi muudatusi. Eesmärk on anda ülevaade ja lühidalt lahti seletada neist peamised. Kokkuvõtvalt võib öelda, et muudatusi on tehtud paljude mõistete seletustes ja enamikus standardi nõuetes. Neist olulisemad on järgmised:

- mitmed nõuded on määratletud selgelt ja konkreetsemalt
- keskkonnaalast suutlikkust on veelgi enam tähtsustatud – keskkonnaaspekte on rõhutatud ja need on eelmise versiooniga võrreldes veelgi kesksemad standardi elemendid
- seadusandlike nõudeid on senisest rangemalt esile toodud
- standardis ISO 14001:2004 on mõned uued nõuded, veidi on muudetud nõuete numeratsiooni
- parandatud on ühilduvust kvaliteedijuhtimissüsteemi standardiga ISO 9001:2000.

ISO 14001:1996 sertifikaati omavate ettevõtete üleminek standardile ISO 14001:2004

Akrediteerimisorganeid ühendav Rahvusvaheline Akrediteerimisfoorum (*International Accreditation Forum, IAF*) on koostöös ISO-ga kehtestanud standardilt ISO 14001:1996 üleminekuperioodiks 18 kuud standardi ISO 14001:2004 vastuvõtmisest. Seega alates **15. maist 2006** tunnustab IAF **ainult ISO 14001:2004** sertifikaate. Standardilt ISO 9001:1994 üleminekuga standardile ISO 9001:2000 üleminekuga võrreldes on kehtestatud üleminekuperiood poole lühem. Selle põhjuseks on toodud asjaolu, et keskkonnajuhtimissüsteemi järjestikuste standardite muudatused on oluliselt väiksemad kui need olid kvaliteedijuhtimissüsteemi standardite puhul. IAF-i määratud reeglid sertifitseerimisorganitele on järgmised:

- **kuni 15. maini 2005** viiakse sertifitseerimisauditeid ja korralisi järelevalveauditeid läbi vastavalt ettevõtete soovile kas ISO 14001:1996 või ISO 14001:2004 alusel. Tänapäevaks on BVQI Eesti koolitanud oma audiitorid ja alltöövõtjad ning on valmis läbi viima auditeid standardi ISO 14001:2004 nõuete kohaselt.
- **15. maist 2005 kuni 15. maini 2006** viiakse auditeid läbi ainult ISO 14001:2004 nõuete kohaselt. Kui auditi käigus avastatakse puudusi – mittevastavusi ainult standardi uue versiooni nõuetele -, vormistatakse need kas vaatluste või mittevastavustena. Korrigeeriva tegevuse viimane tähtaeg on 15. mai 2006.
- **Pärast 15. maid 2006** kehtib ainult standard ISO 14001:2004. Eelmise versiooni alusel väljastatud sertifikaadid kaotavad kehtivuse sõltumata sertifikaadile märgitud kehtivusaegast. Enne IAF-i ametliku üleminekuperioodi kinnitamist väljastatud sertifitseerimisorganid ISO14001:1996 sertifikaate, mille kehtivus oli 3 aastat. Seega võib olla väljastatud sertifikaate, millele märgitud kehtivusaeg lõpeb pärast 15. maid 2006, kuid mis oma kehtivuse sel kuupäeval siiski kaotavad.
- Üleminek standardi uuele versioonile võib toimuda korralise keskkonnajuhtimissüsteemi auditi käigus, üleminekuks ei ole vaja auditeerida juhtimissüsteemi täies mahus. Sel juhul arvestatakse ISO 14001:2004 sertifikaadi kehtivuse lõpuks sertifitseerimisorgani ja kliendi vahel sõlmitud ISO14001:1996 sertifitseerimislepingu kehtivuse lõpp (enamasti kolm aastat ISO 14001:1996 sertifitseerimisauditist).
- Ettevõtte võib uuele standardiversioonile üleminekuks läbi viia ka täiemahulise keskkonnajuhtimissüsteemi sertifitseerimisauditi. Sellisel juhul kehtib väljastatud ISO 14001:2004 sertifikaat tavaliselt 3 aastat auditi läbiviimise ajast.

Peamised muudatused standardis ISO 14001:2004.

Muudatuste kirjeldamisel on lähtutud standardi mitteametlikust tõlkest. Eesti Standardikeskuse andmeil valmib standardi ametlik tõlge 2005. aasta teises pooles.

Nõue 4.1 – Muule lisaks peab ettevõtte määratlema ja dokumenteerima keskkonnajuhtimissüsteemi käsitlusala. Varasemas standardiversioonis käsitlusala dokumenteerimise nõue puudus, küll on selline nõue

tuttav standardist ISO 9001:2000. Seostele käsitlusala on viidatud ka mitmes järgnevas nõudes.

Nõue 4.3.1 – Keskkonnaaspektid peavad olema dokumenteeritud ja katma tegevusi, teenuseid ja tooteid. Varasem standardiversioon kasutas loetelus sõna "või", mida osa standardit rakendavatest ettevõtetest tõlgendasid kui võimalust määrata ainult tegevusega seotud aspektid, jättes teenuste ja toodetega seotud aspektid välja. Nendes standardi mõistete seletustes ja nõuetes, kus eelmise versiooni puhul viidati keskkonnajuhtimissüsteemile, viidatakse uues versioonis enamasti keskkonnaaspektidele. Seega on aspektid saanud selgema tähenduse keskkonnajuhtimissüsteemi kavandamise alusena – kõik edasised tegevused on vajalikud ettevõtte oluliste keskkonnaaspektide juhtimiseks.

Nõue 4.3.2 – Organisatsioon peab välja selgitama kohaldatavad seadusandlikud ja muud nõuded, mida ta kohustub täitma. Ühtlasi peab ta määratlema, kuidas need on kohandatavad tema keskkonnaaspektidega. Varem puudus selge nõue näidata seadusandlike aktide ja muude nõuete seotust aspektidega.

Nõue 4.3.3 – Eesmärgid, ülesanded, kavad. Ühendatud on eelmise versiooni nõuded 4.3.3 ja 4.3.4.

Nõue 4.4.2 – Pädevus, koolitus ja teadlikkus. Muudetud on lõikude järjekorda, et tagada parem ühilduvus standardiga ISO 9001:2000, ning võetud kasutusele mõiste "töötaja(d), kes täidavad ülesandeid ettevõtte jaoks või ettevõtte nimel" (endise mõiste "kogu personal" asemel). Seega nõuab uus standardiversioon pädevust, koolitust ja teadlikkust ning selle kohta andmete säilitamist ka näiteks alltöövõtjate, kodustöötajate, ettevõttes pideva töökohata töötajate puhul. Tegemist võib olla olulise muudatusega teatud ettevõtete jaoks.

Nõue 4.4.3 – Suhtlus. Selgemalt on välja toodud, et esmalt tuleb ettevõttel otsustada, kas ta teavitab avalikkust oma olulistest keskkonnaaspektidest, ning see otsus dokumenteerida. Juhul kui otsustatakse avalikkust teavitada, tuleb kehtestada ka teavitamisviis. Senine versioon ei eristanud selgelt neid kahte etappi erinevate tegevustena. Eksitav oli ka eestikeelne tõlge, mille kohaselt "organisatsioon peab kavandama reeglid selleks, et oma olulised keskkonnaaspektid väljaspool organisatsiooni teatavaks teha, ning oma otsuse talletama".

Nõue 4.5.1 – Seire ja mõõtmised. Sellest nõudest on eraldatud viimane lõik "organisatsioon ... hinnata oma tegevuse vastavust keskkonnaõigus- ja administratiivaktidele". Rakendatavale õigusaktile vastavuse hinda-

mine on nüüd eraldi nõuetena – 4.5.2.1 ja 4.5.2.2. Lisaks hindamisele nõutakse hindamistulemuste tõendusdokumentide säilitamist.

Selle artikli maht ei võimaldada kirjeldada kõiki muudatusi ning ära seletada, mille poolest erineb uus versioon standardi eelmisest versioonist. Täieliku ülevaate saamiseks tasub ettevõtte keskkonnajuhtimissüsteemi eest vastutajatel kaaluda osalemist mõnel muudatusi seletaval koolitusel. BVQI plaanib omalt poolt korraldada sellesisulise eesti-keelse koolituse 2005. aasta veebruaris.

Kuigi ISO 14001:1996 kehtib kuni 15. maini 2006, ei ole muudatused nii suured, et ettevõtetel ei tasuks kavandada üleminekut uuele standardile juba 2005. aasta jooksul. Miks oodata viimase minutini?

Standardi uuele versioonile ülemineku etapid ja soovituslikud ajad ettevõtte jaoks (et mitte hiljaks jääda)

Mida teha	Mitte hiljem kui...
Koolita inimesi	06.2005
Analüüsi oma ettevõtte KKJS-i vastavust ISO 14001:2004-le (vajaduse korral kasuta sertifitseerija või konsultandi abi)	06.2005
Määra ülemineku eest vastutajad	03.2005
Täienda KKJS-i ISO 14001:2004 nõuete alusel (arvesta analüüsi tulemusi)	09.2005
Veendu täienduste sobivuses (rakenda muudatused, tee siseauditid, vii läbi juhtkonnapoolne ülevaatus)	12.2005
Kui kahtled, küsi sertifitseerijalt eelauditit	12.2005
Sertifitseerimisaudit ISO 14001:2004 alusel	12.2005

OSELCA PROJEKT EKVAATORIL

Reigo Lehtla, Eesti Energia projektijuht

Keskonna- ja arendusprojekt OSELCA (*Oil Shale Electricity Life Cycle Assessment*), mida viib läbi Eesti Energia

AS koos OÜ-ga Cycleplan ning Soome Keskonnainstituudiga (SYKE), on tänaseks jõudnud poole peale. Kuuest sisulisest tööülesandest (*task*) on viie elluviimine alanud, neist üks on tänaseks ka lõpule viidud. Hoolimata põlevkivielektrile vihjavast nimest on EL Life fondi kaasrahastatav projekt tegelikult märksa laiema haardega ning kujutab endast sisuliselt olulusringi hindamise (*Life Cycle Assessment, LCA*) metoodika ning olulusringimõtteviisi Eestis juurutamise projekti.

Tänaseks on lõppenud task 3 – Olemasolevate LCA-andmebaaside analüüs, hindamiseks nende kasutatavust Eesti tingimustes. Analüüsi viisid läbi Soome Keskonnainstituudi teadlased Eesti konsultantide kaasabil. Töö tulemusena valmis LCA-andmebaaside kasutamise praktiline juhise, mis on kättesaadav pdf-formaadis publikatsioonina SYKE ning OSELCA kodulehtedel (<http://www.energia.ee/OSELCA/eng/task3.php>). Juhendis kirjeldatakse LCA andmetike formaate (SPOLD, SPINE jt), kõige paremini kättesaadavaid andmebaase ja nende kasutamise tingimusi. Pikemalt on peatunud järgnevatel andmebaasidel:

- *Ecoinvent* (Šveits)
- *KCL Ecodata* (Soome, metsa- ja puidutööstus)
- *APME* (Belgia, Euroopa plastmassitööstus)

- *SPINE@CPM* (Rootsi)
- *IISI* (Belgia, rahvusvaheline teraseinstituut)
- *IVAM LCA Data 4* (Holland)
- *Athena* (Kanada, ehitus)

Juhendmaterjali ühe väljundina formuleeriti seitse põhilist juhise olulusringi hindamiseks vajalike andmete kogumiseks. Olgu need siinkohal ära toodud.

1. Algatuseks modelleeri tootesüsteem – see võimaldab identifitseerida protsessid, mille jaoks tuleb asuda andmeid otsima.
2. Kui võimalik, kasuta alati primaarseid (kohaspetsiifilisi) andmeid.
3. Kui kohaspetsiifilised andmed pole kättesaadavad, kasuta sekundaarseid andmeid – kas siis andmebaaside või kirjanduse põhjal.
4. Kasuta alati võimalikult värskeid sekundaarseid andmeid. Kontrolli, kas need on antud juhul tehnoloogiliselt ja geograafiliselt rakendatavad.
5. Juhul kui mingid andmed pole üldse kättesaadavad, võib kasutada hinnanguid või asendusandmeid. Kui andmed pole kogu tootesüsteemi seisukohast kuigi olulised, võib selle lõigu ka välja jätta.
6. Juhul kui elektritootmise emissioonid pole kättesaadavad, kasuta riigi energiatootmise profiili ning emissioone.
7. Kontrolli andmete tõlevastavust andmete kogumise käigus. Kogutud andmed dokumenteeri hoolikalt.

Hinnati ka kümne Eesti põhilise tootegrupi jaoks vajalike LCA-andmete kättesaadavust analüüsitud andmebaasidest.

Lühidalt ka teistest, veel töösolevatest taskidest:

Task 1 (põlevkivielektri olulusringi hindamine, arvestades kogu keskkonnamõju ning ressurtsikasutust) annab vastuse Eesti keskkonnakaitse ühele põhiküsimusele: milline siis ikkagi on põlevkivielektriga töeline hind koos kõigi oma väliskuludega? Tulemusi tutvustatakse maikuu korraldataval OSELCA seminaril.

Task 2 raames võrreldakse Eesti põlevkivielektri keskkonnamõju Poola kivisöest Soome elektrijaamas (parima võimaliku tehnika põhimõtetele vastavas) toodetud elektri keskkonnamõjuga. Poola kivisöelelekter on meie põlevkivielektriga lähim sugulane ning nende võrdlus võimaldab positsioneerida Euroopas veel tundmatu põlevkivielektriga sellest põhjustatava keskkonnamõju kontekstis.

Task 4 keskendub Eesti energiatootmise tulevikustsenaariumide keskkonnamõju hindamisele olulusringi mõtteviisist lähtuvalt. Baasaastaks on 2002, analüüsitakse võimalikke energiatootmise stsenaariume aastal 2020, mil kõik üleminekuperioodid Eesti energeetikas on lõppenud. Käsitletakse nelja põhistenaariumi tinglike nimedega: 1) põlevkivi, 2) taastuvenergia, 3) gaas ja 4) import.

Viienda taski raames viiakse demonstratsiooniprojektina täismahus läbi Eestis toodetud energiamahuka näidistoote olulusringi hindamine, kohaldades selleks sama projekti raames analüüsitud Eesti (põlevkivielektriga sisaldavat) energiaprofiili. Näidistooteks valiti AS Rait värvitud ja hõõveldamata välisvoodrilaud. Tulemusi on oodata mai lõpuks.

Lisateave: <http://www.energia.ee/OSELCA/>, Reigo.Lehtla@energia.ee

EUROOPA KESKKONNAJUHTIMISE JA -AUDITEERIMISE SÜSTEEMI (EMAS) JUURUTAMINE VÄIKEETTEVÖTETES

Harri Moora, SEI-Tallinn keskkonnakorralduse programmi juht

EMAS-i lühendi taga peitub Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteem – vabatahtlik keskkonnajuhtimisvahend, mis on mõeldud ettevõtete/organisatsioonide keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamiseks, täiustamiseks ning avalikkusele ja asjast huvitatud isikutele asjakohase teabe andmiseks. EMAS-i eesmärk on motiveerida organisatsioone/ettevõtteid parandama oma keskkonnategevust vabatahtlikult, mitte sundida neid seda tegema.

EMAS toetub Euroopa Liidu nn EMAS-i määrusele nr 761/2001 organisatsioonide vabatahtliku osalemise võimaldamise kohta ühenduse keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemis. EMAS-i määruse 2001. aasta täiendustega ühitati EMAS-i määruse kohasele keskkonnajuhtimissüsteemile esitatavad nõuded rahvusvahelise standardi ISO 14001 nõuetega. Seega võib öelda, et organisatsioon või ettevõtte, kes on juurutanud keskkonnajuhtimissüsteemi vastavalt EMAS-i määruse nõuetele, vastab ka ISO 14001 standardi nõuetele. Viimasega võrreldes eeldab EMAS-i määrus suuremat avatust ja usaldusväarsust oma **keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamisel ja tõstmisel** ning sellealase teabe esitamisel väljapoole organisatsiooni, nõudes organisatsioonidelt **keskkonnaaruande koostamist**, mis **kinnitatakse** erapooletu töendaja poolt. EMAS vastab eelkõige selliste organisatsioonide ja ettevõtete ootustele, kes peavad väga oluliseks nii sise- kui välisuhtluse arendamist ning kelle edukas tegevus eeldab tihedat koostööd väliste huvirühmadega (avalikkus, tarbijad, ametkonnad, äripartnerid). EMAS-i nõuetele vastava keskkonnajuhtimissüsteemi registreerimine muutub üha olulisemaks riigi- ja kohaliku omavalituse asutustega suhtlemisel, kuna viimased osalevad järjest rohkem

EMAS juurutamisel ja eeldavad seda ka oma partneritelt.

Allpool kirjeldatud EMAS Easy meetod on sobivaim lahendus **väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele ja organisatsioonidele**, näiteks jäätmekäitlusettevõtetele, teenindus- ja majutusasutustele, omavalitsustele ja ametkondadele. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtted jäävad standardiseeritud juhtimissüsteemide rakendamisel enamasti jäni dokumenteerimise ja tõendamise nõuetega, samuti ei piisa nende ressursidest, nii ajast kui ka rahast, süsteemi toimimise ja kinnitamise (sertifitseerimisega) seotud kulude katmiseks. Samas moodustavad need ettevõtete koguhulgast umbes 95% ja kokkuvõttes on nende mõju nii majandus-, sotsiaalsele kui looduskeskkonnale äärmiselt oluline. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtted on allhankelepingute kaudu osa rahvusvahelises tarneahelas ning vastavus märgistamise, standardiseerimise ja juhtimisalastele kriteeriumidele määrab otseselt nende edukuse oma turusektoris. Eeltoodud arvesse võttes on vajadus just väike- ja keskmise suurusega ettevõtete eripäradele vastavate rahvusvaheliselt tunnustatud keskkonnajuhtimisvahendite ja nende juurutamise meetodite järele ilmne.

EMAS Easy projekt

2005. aastal viib Rahvusvaheline Keskkonnajuhtimise Organisatsioon (INEM, www.inem.org) koostöös SEI-Tallinna (www.seit.ee) ja Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooniga läbi Euroopa Komisjon poolt algatatud ja rahastatava projekti, mille eesmärk on tõsta EMAS-i alast pädevust uutes Euroopa Liidu liikmesriikides, toetada EMAS-i levikut peamiselt väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes ning kaasata neid efektiivselt EMAS-i juurutamisse.

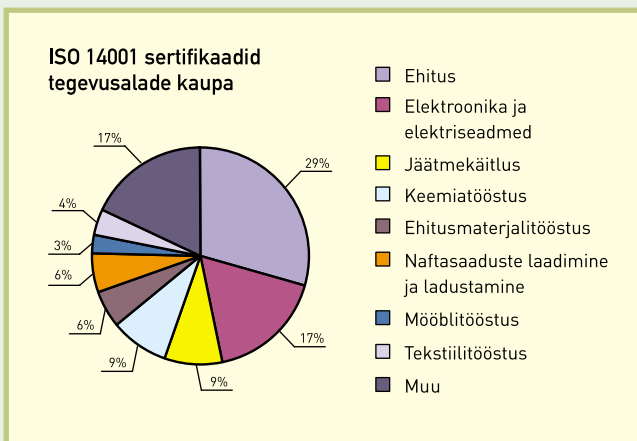
Projekt viiakse paralleelselt läbi viies uues liikmesriigis: Eestis, Lätis, Leedus, Ungaris ja Poolas.

Projektiga seoses viiakse Eestis läbi pilootprojekt, mille käigus juurutatakse EMAS-i määruse nõuetele vastav keskkonnajuhtimissüsteem kuni kümnes Eesti ettevõttes ja organisatsioonis. Keskkonnajuhtimissüsteemi juurutatakse EMAS Easy meetodi alusel. See uus meetod võimaldab oluliselt lihtsustada juhtimissüsteemi rakendamist ja hilisemat ajakohastamist. Projekti tulemuseks on vähemalt kolm väikeettevõtet/organisatsiooni koostanud keskkonnaaruande, läbinud auditi ning registreeritud EMAS-i kohaselt.

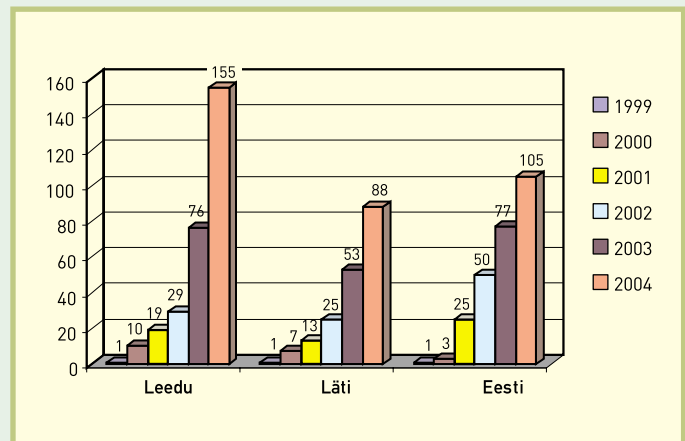
Projektis võivad osaleda väike- ja keskmise suurusega tootmis- ja teenindusettevõtted või organisatsioonid (kuni 50 töötajat). Projektis osalemine (koolitus ja nõustamine) on ettevõtetele ja organisatsioonidele tasuta. Ettevõtetele tuleb panustada peamiselt oma tööajaga. Pilootettevõtte esindajad osalevad seminaridel ja koolitustel ning saavad ka individuaalset abi EMAS-i kohase keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamisel. Ettevõtete koolituse ja nõustamise viivad läbi SEI-Tallinna eksperdid. Edukamad ettevõtted võivad saada toetust sertifitseerimisel/tõendamisel.

EMAS Easy annab väikeettevõttele võimaluse oma keskkonnajuhtimissüsteemi dokumenteerimiseks 10 leheküljel, kusjuures EMAS-i kohane keskkonnaaruanne mahub ainult kahele lehele. Sellest tulevalt väheneb ka keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise ja hilisema haldamisega seotud aja ja muude vahendite vajadus (k.a auditeerimiskulud).

Projekti tutvustav avaseminar toimub 28. jaanuaril. Projektis osalemisest huvitatud ettevõtetele või organisatsioonidele palume ühendust võtta SEI-Tallinnaga viire.viss@seit.ee tel 627 6116

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (30. dets 2004)

ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2004)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

EESTI-HOLLANDI KESKKONNAJUHTIMISE JA -AUDITEERIMISE SÜSTEEMI (EMAS) JUURUTAMISE PROJEKTI JÄTKUMINE

Toomas Ideon, AS Maves projektijuht

Jätkub Hollandi Majandusministeeriumi rahastatud projekt Keskkonnujuhtimise ja -auditeerimise süsteemi juurutamine Eestis (EMAS).

Projekti oluline eesmärk on ette valmistada EMAS-i kohaseks registreerimiseks ja töendajate akrediteerimiseks vajalikud institutsioonid. Projekti üks alameesmärk on püstitada üldised eesmärgid ja määrata kindlaks ka konkreetsed sihtarvud keskkonnujuhtimise arendamiseks. Põhiosas on vajalik poliitika ja strateegia koostöös projekti nn poliitika-töörühmaga paika pandud.

Jätkub ka kolme pilootettevõtte ettevalmistamine EMAS-i kohaseks registreerimiseks. Keskkonnaministeeriumi ettevõttel on koostatud mitmeid EMAS-i tutvustavaid ja propageerivaid materjale, samuti täiendatakse EMAS-i puudutavat teavet keskkonnaministeeriumi koduleheküljel (www.envir.ee/emas).

2005. aasta lõpuni kestav projekt hõlmab laialdasemat keskkonnujuhtimissüsteemi

alast koolitust ettevõtetele ja omavalitsustele. Koolituskursused hõlmavad nii EMAS-i eripära kui ka keskkonnujuhtimissüsteeme üldse.

2005. aasta märtsis on plaanis ühepäevased KKJS-i ja EMAS-i tutvustavad koolitused kolmes kohas -14. märtsil Tallinnas, 16. märtsil Jõhvis ja 18. märtsil Tartus. Sihtrühmaks on omavalitsused, ettevõtted ja teised huvilised.

2005. aasta mai alguses toimub Tallinnas kolmepäevane ISO 14001 keskkonnujuhtimissüsteemi standardit tutvustav koolitus nendele ettevõtetele, kes keskkonnujuhtimissüsteemi ei ole veel juurutatud.

2005. aasta juuni esimesel poolel toimub Tallinnas kahepäevane koolitus EMAS-i kohase keskkonnaaruande koostamisest. Sihtrühma on ISO 14001 kohaselt sertifitseeritud ettevõtted, kellel on huvi arendada oma KKJS-i edasi EMAS-i kohaselt.

Projekti teostaja on Tauw BV (Holland) ja kohalikuks konsultandiks on AS Maves.

Lisateave: Toomas Ideon, AS Maves, toomas@maves.ee

LIIKMED

Eesti Keskkonnujuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED:

Tegevliikmed: AS Kunda Nordic Tsement*; AS Eesti Raudtee*; AS FKSM*; AS EKSEKO*; AS Eesti Energia*; ELLE OÜ*; AS Tallinna Vesi*; Cleanaway Eesti AS*; AS Tallinna Sadam*; Langham OÜ*; Ragn-Sells AS; Bureau Veritas Eesti OÜ; Dulevo OÜ; Riigimetsa Majandamise Keskus; OPTIROC AS; AS Irbistero; OÜ J. R. Technoconsult, Integre OÜ, AS Teede REV-2, AS Rakvere Lihakombinaat

Toetajaliikmed: Elcoteq Tallinn AS*; ABB AS*; SEI-Tallinn*; Kertu-Liisa Terk*; Eike Riis; OÜ Hendrikson & Ko; AS TALTER; AS ELTEK; Alexander Efremov; Olavi Tammemäe; AS K&H, Aleksandra Betmanova, OÜ TJO Konsultatsioonid, Kalev Lindal, Leelo M. Umbsaar, Ants Tammepuu, Anni Turro, AS ASPI, AS JALAX, Peeter Saks, Jana Kivimägi, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO

* asutajaliikmed

TRÜKISED

Pakenditeatmik

Lühiülevaade pakendi- ja pakendijäätmealastest õigusaktidest ning selgitusi nende nõuete täitmiseks 2004. SEI-Tallinn

2005. aastal rakenduvad mitmed uued pakendi ja pakendijäätmealaste nõuded (pakendijäätmete tagasisõtmise kohustus, joogipakendi tagasisõtmise lisaks joogipakendile ka muule müügipakendile jmt täiendused ja muudatused). Seadusega kehtestatud kohustuste üleandmiseks on ettevõtetele esimest korda avanenud võimalus kasutada pakendiettevõtete poolt asutatud taaskasutusorganisatsiooni abi, nagu seda mujal Euroopa Liidu liikmesriikides laialt tehakse. Samas ei ole paljudele ettevõtetele veel selge rakendatavate meetmete ja taaskasutusorganisatsiooni hallatava pakendijäätmete kogumissüsteemi toimimine.

Säästava Eesti Instituudi koostatud pakenditeatmiku eesmärk ongi anda lühiülevaade pakendi- ja pakendijäätmealaste õigusaktide (uus pakendiseadus ja pakendiaktsiisi seaduse täiendused) nõuetest ning jagada selgitusi nende nõuete täitmiseks. Väljaanne on mõeldud eelkõige pakendiettevõtjatele, kes peavad arvestama pakendialaste õigusaktide nõudeid oma igapäevategevuses. Teavet ja juhiseid pakutakse ka kohalike omavalitsuste ja keskkonnaametnikele, jäätmekäitlejatele ning laiemale üldsusele. Teatmiku väljaandmist rahastas Keskkonnaministeerium.

Trükise saab tasuta Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonnast või Keskkonnaministeeriumi kodulehelt www.envir.ee/jaatmed/pakend.html. EKJA liikmed saavad trükise EKJA-st.

MIS TEHTUD? MIS TEOKSIL?**2. OKTOOBRI**

toimus Hamburgis Rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (INEM; www.inem.ee) liikmete üldkoosolek. EKJA-d, INEM-i tegevliiget, esindas juhatuse esimees Valdur Lahtvee (vt 7. detsember)

7. OKTOOBRI

toimus hotellis Olümpia EKJA liikmetele ja laiemale üldsusele poolepäevane keskkonnajuhtimisalane seminar, mille viis läbi Euroopa üks tunnustatumaid keskkonnajuhtimiseksperthe Matthias Gelber. Seminari pealkiri oli Keskkonnajuhtimissüsteemide edasiarendused: väärtus, visioon ja integreerimine. Käsitleti majanduslikku kasu ettevõtte keskkonnajuhtimisest, ISO 14001 viimaseid arenguid, tarneahela juhtimist, säästva arengu tähendust ettevõtetele jne. Ettekanded paiknevad EKJA kodulehel.

14. OKTOOBRI

võõrustas EKJA Soome Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (YJY; www.yjy.fi). Küllastapäeva jooksul tutvusid 25 YJY liiget EKJA tegevusega, kohtusid EKJA liikmete ja keskkonnaministeeriumi esindajatega. EKJA liikmetest tegid oma ettevõtte keskkonnategevust tutvustava ettekande Tõnis Meriste (Eesti Energia), Terje Küla (EKSEKO) ja Peep Pobbul (Eesti Raudtee). Harri Moora (SEI-Tallinn) tutvustas Eesti pakendi- ja pakendijäätmealast seadusandlust, Ingrid Tamm ja Jüri Truusa andsid ülevaate keskkonnaministeeriumi tegevusest seoses EMAS-iga, integreeritud tootepoliitikaga ja kompleksslubadega.

Vt ettekandeid aadressil
www.ekja.ee

15. OKTOOBRI ja 11. NOVEMBRIL

toimusid Säästva Eesti Instituudi ja EKJA koostöona keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 koolitussarja kaks viimast koolituspäeva. Koolitustel käsitleti keskkonnajuhtimissüsteemi toimimist, kontrolli, korrigeerivaid tegevusi ja juhtkonnapoolset ülevaatus- ning siseauditi läbiviimist. Koolitusel osales ligikaudu 15 ettevõtte esindajat.

25. NOVEMBRIL

toimus EKJA korraline seminar, teemaks muutunud keskkonnanõugetusaktid ja nende mõju ettevõtetele. Lähemalt käsitleti selliseid valdkondi nagu kasvuhoonegaasidega kauplemine, valmisolek hädaolukorras,

saastuse kompleksne vältimine ja kontroll, jäätmekäitlus ja taaskasutusorganisatsiooni toimimine.

7. DETSEMBRI

toimus Rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (INEM) telefonikonverents-koosolek, mille käigus pani oma ameti maha INEM-i looja ja toetaja dr Georg Winter. INEM-i uueks juhatajaks valiti Ludwig Karg.

26.–27. JAANUARIL

korraldab Eesti Kvaliteediühing (www.eaq.ee) koostöös Euroopa Kvaliteediorganisatsiooniga Radisson SAS hotellis 13. rahvusvahelise kvaliteedikongressi deviisi all "Mitmekesisus – jätkusuutlikkuse ja loovuse allikas". Kongressil edastatakse nii Eesti kui maailma parimat praktikat mitmekesisuse pakutavatest võimalustest ning jagatakse tunnustust ühele Eesti organisatsioonile ja isikule silmapaistvate saavutuste eest kvaliteedi edendamisel konkursi Kvaliteedi Tegu 2004 ja Kvaliteedi Nägu 2004 raames.

Lisateave: Kersti Pärn
Eesti Kvaliteediühing
kersti@eaq.ee
Tel 501 6079

28. JAANUARIL

toimus EKJA korraline seminar uuest ISO 14001: 2004 keskkonnajuhtimissüsteemi standardist ja Euroopa Liidu keskkonnapoliitikast.

28. JAANUARIL

korraldab SEI-Tallinn projekti Euroopa keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) rakendamise väikeettevõtetes avaseminari. Seminari peamine sihtrühm on väikesed tootmis- ja teenindusettevõtted, kes on huvitatud keskkonnajuhtimisest ning sooviksid osaleda projektis pilootettevõtteks. Seminaril tutvustatakse lühidalt, mis on keskkonnajuhtimissüsteem ning miks on see vajalik väikeettevõtetele. Antakse ka ülevaade EMAS-i rakendamisest Eestis. Peale selle tutvustatakse EMAS Easy meetodit keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisel väikeettevõttes ning sellega seotud projekti (vt Harri Moora artikkel).

Lisateave: Viire Viss
viire.viss@seit.ee
Tel 627 6116

15. VEEBRUARIL

viib Bureau Veritas Eesti OÜ läbi poolepäevase ISO 14001:2004 koolituse. Hind 1400 krooni.

Lisateave: Alar Sistok
alar.sistok@ee.bureauveritas.com
Tel 667 6614

14., 16. ja 18. MÄRTSIL

toimuvad vastavalt Tallinnas, Jõhvis ja Tartus Eesti-Hollandi keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) juurutamise projekti raames ühepäevased keskkonnajuhtimissüsteemi ja EMAS-i tutvustavad koolitused. Koolituste sihtrühm on omavalitsused, ettevõtted ja muud huvirühmad.

Lisateave: Toomas Ideon
AS Maves
toomas@maves.ee

31. MÄRTSIL

toimus EKJA korraline seminar. Teema ja asukoht täpsustub. NB! Seminar toimub tavapärasest ajast üks nädal hiljem. EKJA korraline seminar toimub vahetult enne EKJA igaaastast üldkoosolekut.

31. MÄRTSIL

toimus EKJA üldkoosolek. Üldkoosoleku peamised teemad on 2004. aasta tegevus- ja majandusaruanne ning 2005. aasta plaanid. Oodatud on kõik täisliikmed ja ka toetajaliikmed.

28. APRILLIL

toimus Säästva Eesti Instituudi, EKJA ja Eesti Avaliku Halduse Instituudi koostöös Keskkonnanõugetusfoorum 2005. Seekordse keskkonnanõugetusfoorum teemad on keskkonnaküsimuste lõimimine igapäevaellu ja otsustamisse ning energiamajanduse ja transpordiga seotud keskkonnaküsimused. Sihtrühmaks on kogu ühiskond ettevõtjatelt ja riigiametnikelt tavakodanikeni.

TÄHELEPANU!

Alates 13. detsembrist 2004 paikneb Eesti Keskkonnaministeerium aadressil Narva mnt 7a, 15172 Tallinn.

Trükitud ümbertööteldud paberile looduslike õlide ja vaikude baasil valmistatud värvidelga.
©TRIIP 2005